

Kostenbesparing, samenwerkingen en fusies, ze lopen als een rode draad door de bestuurscarrière van Henk van Schip. 'Mijn generatie is altijd bezig geweest met kostenbesparing. Er is nu eenmaal voldoende draagvlak noodzakelijk om op jaarbasis driehonderd stieren te testen.' Het tweede interview met een vertrekkend, allesbehalve uitgeblust, bestuurslid van CRV Holding.

Het groene, typische logo van RO Mid-West op het koffiekopje begint vaak te worden. De afwas, maar zeker ook de factor tijd hebben duidelijk hun weerslag op het kopje waarin Henk van Schip de koffie schenkt. Hoe lang Rundveeverbetering Organisatie Mid-West voor hem al verleden tijd is? Van Schip gaat ervoor zitten en telt het op zijn vingers af: eerst het voorzitterschap van KIVleuten en omstreken, vervolgens de bond voor KI Utrecht, KI Mid West VOF, URS, RO Mid-West, CR Delta en uiteindelijk lid van de raad van commissarissen van CRV Holding BV. Maar zo eenvoudig als Van Schip op zijn vingers de achtereenvolgende fusies aftikt, ging het in werkelijkheid niet. 'Fusies waren noodzakelijk om de kosten in de hand te houden, maar het probleem was om met de organisatie uit de dorpen te geraken. Op plaatselijk niveau was er erg veel emotie.'

Onvrede en verdeeldheid

Henk van Schip (57) boerde jarenlang samen met zijn broer Jan in het Utrechtse De Meern. Bedrijfsopvolging door Henks zoon Berry en stadsuitbreiding van de stad Utrecht leidden in 1996 tot een splitsing en verplaatsing van het bedrijf naar het Gelderse Rhenoy. 'Door de arbeidsbezetting heb ik altijd iets naast het bedrijf kunnen doen. Maar ik wilde in de eerste plaats boer zijn en maximaal drie dagen in de week met bestuurswerk bezig zijn.' Vooral de beginjaren als bestuurderervaart Van Schip als 'een intensieve periode.' Utrecht had als een van de eerste pro-

vincies een gezamenlijk fokprogramma, gevormd uit een elftal regionale KI's. 'De KI Bond van Utrecht had afspraken met sperma-importeur Caneda voor het testen en inzetten van Canadese stieren. Veehouders uit Utrecht waren daardoor niet aangesloten bij het landelijk importprogramma en konden moeilijker gebruikmaken van stieren als Magic, Tops en Nehls. Dat

Fusie is beter dan samenwerking

zorgde voor onvrede en verdeeldheid, wat verder werd versterkt toen de KI-bond voorstellen lanceerde om te fuseren met KI ZuidWest-Nederland. 'Afscheid nemen van de onafhankelijke positie van Utrecht was voor een aantal personen moeilijk aanvaardbaar.'

Het eerste plan tot fusie werd na een aantal tumultueuze vergaderingen uiteindelijk weggestemd. Van Schip zakt achterover in de stoel, zet de vingertoppen tegen elkaar en overdenkt de hectiek. 'Later hebben we een plan om samen te gaan werken tot in details uitgewerkt. Dat heeft het wel gered. Maar samenwerking was slechts een begin. Fusie is beter dan samenwerken. Samenwerking leidt na een aantal jaren tot spanning omdat het

eigen belang voor het gezamenlijk belang gaat. Je groeit uit elkaar.'

Geen pretpakket

'Door te groeien in omvang kun je de kosten over meer eenheden uitsmeren', vervolgt Van Schip. 'Mijn generatie is het hele leven bezig met kostenbesparing. Dat is altijd de gedachte geweest over de steeds verdergaande samenwerkingsvorm in de veeverbetering. CR Delta heeft zich constant aangepast om voldoende omvang te houden voor het testen van driehonderd stieren op jaarbasis.'

Voor Van Schip vormt het samenwerken tussen stamboek, melkcontrole en KI-organisaties en de uiteindelijke vorming van CR Delta geen uitzondering op de zoektocht naar kostenbesparing. 'We hebben de positie van de databank in de vorm van NIS alleen niet goed weten uit te leggen en dat betreurt ik nu nog steeds. We hadden duidelijker moeten communiceren wat de positie van bijvoorbeeld NRS binnen de organisatie is. Een aantal publieke taken zoals het I&R en de fokwaardeberekeningen zijn weer losgekoppeld, maar dat de discussie over de onafhankelijkheid van NIS er nog steeds is, daar word ik wel eens moe van.' Er klinkt daadwerkelijk een diepe zucht. 'De subsidie die destijds is aangevraagd voor het ontwikkelen NIS, is inmiddels overtroffen door de kosten van rechtszaken. En vooral,' en hij zegt het met klem, 'door frustratie.'

Van Schip ontfermde zich de afgelopen jaren vooral over bestuurstaken op het gebied van kwaliteitszorg. 'Ik startte als tweede voorzitter bij het NRS en daar hoorde geen pretpakket bij', zo verwoordt hij. Deelname aan CAO-onderhandelingen bijvoorbeeld of het voorzitterschap van de 'commissie toezicht erkende gegevensverzameling'. 'Nederland heeft wereldwijd een goede naam op het gebied van betrouwbare gegevensverzameling. De commissie probeert dat zo te houden', vat Van Schip het werk samen. Zo worden onder meer rapportages beoordeeld van bedrijven waarbij de kwaliteitsnormen van MPR zijn overschreden. 'Als je vroeger

uit de melkcontrole werd gezet was dat het ergste wat je als bedrijf kon overkomen. Tegenwoordig zijn veehouders veel harder, zakelijker. Wanneer de beslissing onvoldoende op feiten is gebaseerd, kun je een gang naar de rechtszaal verwachten.' Het kunnen lastige sessies zijn, vooral wanneer een veehouder zijn zaak mondeling komt toelichten. Van Schip en de commissie namen dikwijls lastige beslissingen. 'Door de jaren heen leer je de veehouders wel kennen, je weet waar de schoen wringt. Je verzakelijkt zelf ook, je moet je gevoel uitzetten.'

Fokkerij-experimenten

Recht op de man af gevraagd vindt Van Schip het jammer dat hij afscheid neemt van de veeverbeteringssector. 'Ik ben nog lang niet uitgeblust, maar ik moet stoppen omdat ik statutair geen periode meer kan aanblijven.' Er klinkt enige spijt in zijn stem en wanneer hij verhaalt over de Mid West-periode of de zitting in het NRM-bestuur dan schitteren de ogen. Hij moet bekenen, de vergaderingen die nog resteren worden heimelijk afgeteld.

Van Schip wil zich weer meer bemoeien met de dagelijkse werkzaamheden van de negentigkoppige veestapel en misschien andere, kleinere bestuursfuncties aanvaarden. Op het gebied van fokkerij blijft hij lijnen uitstippelen. 'Gezonde, duurzame koeien fokken voor een productie van 9000 kg melk', luidt het fokdoel. Fokkerij-experimenten, zij het op beperkte schaal, worden daarbij niet geschuwd. 'We waren er vroeg bij met Holsteinstieren, we molken in het jaar van de superheffing Jerseykruislingen, we hebben stieren uit Israël en Nieuw-Zeeland geprobeerd en nu zitten er tien rietjes Fleckvieh in het spermavot. We hebben gezien dat na de Holsteins geen van deze alternatieven iets heeft toegevoegd. Je kunt iets wel willen veroordelen, maar pas wanneer je het zelf uitprobeert kun je er echt over meepraten.' Henk van Schip, een bestuurder tussen boeren.

Jaap van der Knaap

Regionale fusies kostten Henk van Schip de meeste energie in lange bestuurscarrière

'De veehouder verzakelijkt'